

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Організація наукової та науково-технічної діяльності установи ПЗФ. Науково-дослідний відділ НПП «Гуцульщина».

1.1. Наявність та склад наукових підрозділів, у тому числі природоохоронних науково-дослідних відділень. Відповідальний працівник за організацію наукової діяльності установи ПЗФ

Відповідно до штатного розпису на 01.01.2024 р. у відділі було дев'ять штатних одиниць: начальник науково-дослідного відділу, заступник начальника науково-дослідного відділу, старший науковий співробітник, дві з половиною ставки наукового співробітника, пів ставки техника-лаборанта, завідувач лабораторії екологічного моніторингу, два наукових співробітники лабораторії екологічного моніторингу.

Відповідальний за організацію науково-дослідної діяльності заступник директора НПП «Гуцульщина» з наукової роботи.

Список наукових працівників станом на 01.01.2024р.

№ п/п	П.І.Б.	Рік і назва закінченого ВНЗ	Спеціальність	Науковий ступінь	Посада	Стаж наук., ПЗУ	Знання іноземних мов
1	Пасайлюк М.В.	Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2005	біохімія	кандидат біологічних наук	Заст. директора з наукової роботи	16 10	англійська
2	Погрібний О.О.	Національний лісотехнічний університет України, 2009	лісівництво і лісознавство	кандидат с-г наук	Начальник науково-дослідного відділу	12 9	англійська
3	Фокшей С.І.	Чернівецький Державний університет ім. Ю. Федьковича, 1991	математик		Заст. нач. науково-дослідного відділу	14 18	англійська польська італійська
4	Гавриленко В.С.	Дніпропетровський Державний університет, 1978	біолог	кандидат біологічних наук	Старший науковий співробітник	45 45	німецька
5	Держипільський Л.М.	Львівський Державний університет ім. І. Франка, 1972	біолог	кандидат біологічних наук	Науковий співробітник	47 21	німецька польська
6	Погрібна Л.С (неповний робочий день)	Буковинська державна фінансова академія, 2010	спеціаліст з фінансів		Науковий співробітник	5 7	румунська
7	Гостюк З.В.	Львівський Національний університет ім. І. Франка, 2010	географ	кандидат географічних наук	Науковий співробітник	13 13	англійська
8	Томич М.В.	Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2004	біолог	кандидат біологічних наук	Завідувач лабораторії екологічного моніторингу	19 16	англійська польська
9	Глодова Л.М.	Чернівецький Державний університет ім. Ю. Федьковича, 2003	біохімія		Науковий співробітник лаб. еколог. моніторингу	18 18	французька
10	Лосюк В.П. (неповний робочий день)	Українська сільсько господарська академія, 1987	інженер лісового г-ва	Кандидат с-г наук	Науковий співробітник лаб. еколог. моніторингу	21 21	англійська
11	Стефурак І.В.	Курський с.-г. інститут ім. І.І. Іванова, 1987	ветлікар		Науковий співробітник лаб.	27	німецька англійська

	(неповний робочий день)				еколог. моніторингу	11	
12	Кристиняк Ю.М.	Львівський Національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького, 2014	ветлікар		Технік-лаборант	0 5	

1.2. Відомості про підвищення кваліфікації наукових співробітників і науково-технічного персоналу шляхом участі в навчаннях, семінарах, стажуванні тощо.

Пасайлюк М.В. взяла участь у:

он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- он-лайн зустрічах з питань розробки Проекту організації території.

- виробничій нараді із представником ФЗТ Петром Лазарчуком із питання створення Центру гуцульського коня «Гуцулик».

- вебінарі «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень», організованого Національним фондом досліджень України конкурсу проектів з виконання наукових досліджень і розробок.

- вебінарі EU-Ukraine PHOENIX Dialogue on Nature Protection and Biodiversity

- інформаційному дні в онлайн-форматі з метою популяризації можливостей Програми Interreg Europe та сприяння активній участі українських партнерів в цій програмі організований Секретаріатом Кабінету Міністрів України. У рамках інформаційного дня розглянуто такі питання: - ключові особливості Програми та проектів; - умови участі для потенційних українських партнерів; - Policy Learning Platform: як скористатися можливостями.

- он-лайн зустрічі із директором Бещадського парку з приводу грантової заявки.

- робочій зустрічі із очільником ФЗТ Міхаелем Бромбахером.

- Робочій зустрічі із очільником Косівської ТГ Юрієм Плосконосом із питань розробки спільних проектів.

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина»;

- конференції «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проекту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів)

- творчому злеті юних дослідників-краєзнавців Гуцульщини «З наплічником і любов'ю в серці по Гуцульщині».
  - навчальному семінарі «Річки з безперервною течією як запорука доброго екологічного стану та збереження біорізноманіття».
  - тренувальній сесії програми Interreg NEXТ Romania – Ukraine.
  - засіданні 44-ї НТР НПП «Гуцульщина».
  - засіданні 45-ї НТР НПП «Гуцульщина».
  - зустрічі з Регіональним координатором Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», експертом ДООЗ ОДА Ларисою Підвербецькою та психологом благодійного фонду «Рокада» Андрієм Мештановим.
  - Робочій поїздці у Республіку Польща в рамках Міжнародного проекту "Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими фізичними можливостями", що реалізується у співпраці із Ландшафтним парком "Пуца Ромінська" /Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej (Polska) та співфінансується Польсько-Американським Фондом Свободи в рамках програми RІTА – «Зміни в регіоні», яку реалізує Фонд «Освіта для демократії».
  - Робочій нараді з представниками Міндовкілля з питання створення безбар'єрного простору на територіях ПЗФ,
  - Звітно-виборчій конференції НЕЦУ.
  - Он-лайн слуханні у Комітеті Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування на тему: «Правові засади функціонування ефективної системи природоохоронних територій та об'єктів як основи для збереження і відновлення біорізноманіття: актуальні питання» 24.10.2024 р.
  - конференції, присвяченій 80-річчю кафедри біохімії ЧНУ ім. Ю.Федьковича
  - онлайн-лекції на тему «Створення лісових насаджень в прибережних зонах задля покращення хімічного стану поверхневих вод. Шведський досвід» яку провела Mia Svedäng, PhD, старший радник з політики у сфері водних ресурсів Шведського товариства охорони природи (Swedish Society for Nature Conservation).
  - зустрічі в якості представника стейкхолдера з питання розробки нової освітньо-професійної програми (ОПП) "Рельєф і геодизайн", яка передбачає набуття бакалаврами навичок використання ГІС, ДЗЗ та різних графічних програм для розроблення проєктів розвитку територій та установ різного профілю, зокрема і природно-заповідних установ.
  - семінарі-тренінзі “Переваги природи та екосистемні послуги на природоохоронних територіях. Модуль 2: Застосування на практиці” від Дунайсько-Карпатської програми.
  - засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина».
- Погрібний О.О.** взяв участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- 43-й НТР НПП «Гуцульщина»

- конференції «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проекту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів)

- міжнародної науково-практичної конференції «Збереження, відтворення та раціональне використання природних ресурсів об'єктів ПЗФ» присвячена 25-річчю створення Галицького НПП

- засіданні 44-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- засіданні 45-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- Звітно-виборчій конференції НЕЦУ.

- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина».

Фокшей С.І. взяла участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина»

- тренінгу з комунікації організованого Франкфуртським зоологічним «Українська Карпатська програма».

- конференції «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проекту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів).

- у он-лайн Всеукраїнській науково-практичній конференції «Функціонування об'єктів природно-заповідного фонду України в умовах воєнного стану: шляхи відновлення та розвитку» (04.07.2024);

- засіданні 44-ї Науково-технічній раді НПП «Гуцульщина» (11.07.2024);

- п'ятій робочій зустрічі зацікавлених сторін та громадськості (виробнича нарада) Затвердження проекту організації території Національного природного парку «Гуцульщина» (11.07.2024).

он-лайн Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 20-1 річниці з дня створення Галицького національного природного парку «Збереження, відтворення та раціональне використання природних ресурсів об'єктів ПЗФ (9 серпня 2024);

- засіданні 45-ї НТР НПП «Гуцульщина» (20.08.2024).
- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина»

Гавриленко В.С. взяв участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина»

- телевізійній передачі на Радіо Свобода стосовно наслідків захоплення заповідних територій російськими окупаційними військами.

Держипільський Л.М. взяв участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина»;

- конференції «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проєкту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів).

- у круглому столі «Еколого-правові, науково-освітні та транскордонні аспекти впровадження Карпатської конвенції та Протоколів до неї», м. Рахів, Карпатський КБЗ.

- Всеукраїнській науково-практичній конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024).

- Міжнародній науково-практичній конференції «Збереження, відтворення та раціональне викоистання природних ресурсів об'єктів ПЗФ (Кринос-Галич, 9 серпня, 2024).

- засіданні 44-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- засіданні 45-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- круглому столі «Еколого-правові, науково-освітні та транскордонні аспекти впровадження Карпатської конвенції та Протоколів до неї», 3 жовтня 2024 р., м. Рахів, Карпатський КБЗ. Доповідь «Охорона та збереження об'єктів мегалітичної культури, важливих чинників сталого туризму».

- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина».

Гостюк З.В. взяла участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина»

- тренінгу для другого конкурсу пропозицій регулярних проектів Програми Interreg NEXT Румунія-Україна.

- семінарі «Річки з безперервною течією як запорука доброго екологічного стану та збереження біорізноманіття» організований «Всесвітній фонд природи Україна» (WWF-Україна).

- тренінгу з комунікації організованого Франкфуртським зоологічним «Українська Карпатська програма».

- конференції «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проекту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів).

- конференції Адаптивний менеджмент ландшафту в умовах світового (без-) порядку 25-28 вересня 2024 року присвяченої 80-річчю кафедри геоекології та фізичної географії ЛНУ імені Івана Франка.

- засіданні 45-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- зустрічі з Регіональним координатором Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», експертом ДООЗ ОДА Ларисою Підвербецькою та психологом благодійного фонду «Рокада» Андрієм Мештановим.

- семінарі тренінгу Модуль 1 «Переваги природи та екосистемні послуги на природоохоронних територіях» 8-9 жовтня організованого ГО «Дунайсько-Карпатська Програма».

- вебінарі 16 листопада «Про участь у конкурсах програми Горизонт Європа».

- вебінарі «Підготовка партнерського профілю для участі у конкурсах програми Горизонт Європа та конкурсах інших програм ЄС».

- вебінарі «Відкриті конкурси програми Горизонт Європа у кластері «Клімат, енергетика та мобільність».

- тренінгу “Що треба знати і вміти для успіху у програмах ЄС” за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного Фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Європейське Відродження України».

- 6-му міжнародному ярмарку грантів у сфері культури від Creative Europe.

- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина».

Взяла участь як член журі «Творчий зліт юнацької молоді Гуцульщини» с. Яворів жовтень 2024 р.

Погрібна Л.С. взяла участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- конференції «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проєкту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів)

Томич М.В. взяла участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого);

- робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- засіданні 44-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- всеукраїнській науково-практичній конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах природно-заповідного фонду» конференції, присвяченій 15-річчю НПП «Кармелюкове Поділля»

- конференції з нагоди до 25-річчя НПП «Сколівські Бескиди» «Ліси природно-заповідних територій в умовах глобальних змін».

- зустрічі з регіональним координатором всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», експерткою ДОЗ ОДА Ларисою Підвербецькою та психологом благодійного фонду «Рокада» (UNHCR) Андрієм Мештановим.

- III Зимових читаннях в Синьогорі», що відбулися 12-13 грудня 2024 року Національному природному парку «Синьогора» з нагоди 15-річчя парку на тему «Пріоритетні напрямки охорони природи в умовах довготривалої війни»

- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина».

Глодова Л.М. взяла участь у: он-лайн засіданні Координаційної ради з питань збереження, збалансованого використання та відновлення водно-болотних угідь України, організованої Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України (2 лютого).

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина».

- зустрічі з Регіональним координатором Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», експертом ДОЗ ОДА Ларисою Підвербецькою та психологом благодійного фонду «Рокада» Андрієм Мештановим.

- робочій зустрічі «Розробка проекту організації території Національного природного парку «Гуцульщина», яка була організована за підтримки Support to Nature Protected Areas in Ukraine та Франкфуртським зоологічним товариством;

- VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Євроінтеграція екологічної політики України».

- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина».

Лосюк В.П. взяв участь у: робочій зустріч працівників НПП «Гуцульщина» з представниками Франкфуртського зоологічного товариства, Франкфуртське зоологічне товариство в Україні // FZS Ukraine, яке підтримує природоохоронні території Українських Карпат (8-го лютого);

- зимовій сесії Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів).

- засіданні 43-ї НТР НПП «Гуцульщина»

- засіданні 44-ї НТР НПП «Гуцульщина»

- у круглому столі «Еколого-правові, науково-освітні та транскордонні аспекти впровадження Карпатської конвенції та Протоколів до неї», м. Рахів, Карпатський КБЗ.

- Всеукраїнській науково-практичній конференції до 15-річчя національного природного парку «Кармелюкове Поділля» 15.08.2024 року «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах природо-заповідного фонду»

- засіданні 45-ї НТР НПП «Гуцульщина»

- засіданні 46-ї НТР НПП «Гуцульщина»

Наукова та науково-технічна діяльність.

1.3. Відомості про виконання програми Літопису природи, основні досягнення установи впродовж року, проблеми виконання.

У 2024 році дослідження проводили відповідно до програми «Літопису природи» та плану науково – технічних заходів НПП «Гуцульщина». Зібрано необхідні польові матеріали, які в процесі обробки.

Розділи «Літопису природи»:

1. Загальні відомості про НПП «Гуцульщина».

1.1. Територіальна структура.

Змін в територіальній структурі Парку не відбулося.

Розподіл території НПП «Гуцульщина» за основними категоріями земель станом на 01.01.2024 р.

Категорії земель	Всього	в т. ч.	
		Вилучених земель	Земель без вилучення
Лісові землі – всього	31875,7	7459,2	24416,5
з них:			
вкриті лісом	30741,6	7177,6	23564,0
не зімкнуті лісові культури	439,7	125,7	314,0
лісові розсадники, плантації	22,4	9,4	13,0
не вкриті лісом	426	77,5	349,0
лісові шляхи, просіки	245,5	69,0	176,5
Не лісові землі - всього	395,3	146,8	248,5
з них:			
орні	3,0	-	3,0
сіножаті	99,4	24,4	75,0
пасовища	98,0	39,0	59,0
багаторічні насадження	8,4	3,4	5,0
води	79,9	27,7	52,2
болота	0,7	0,6	0,1
піски	-	-	-
інші	32,1	13,0	19,1
садиби, споруди	29,8	8,7	21,1
траси	44,0	30,0	14,0
Разом	32271,0	7606,0	24665,0

Центральний адміністративний корпус НПП «Гуцульщина» знаходиться в місті Косові по вулиці Дружби, №84. На площі 7606 га, які надані парку у постійне користування розташовані три природоохоронні науково-дослідні відділення: Шешорське, з адміністративною будівлею в с. Шешори, відстань до центрального адміністративного корпусу 12 км; Косівське, з адміністративною будівлею в с. Пістинь, відстань до центрального адміністративного корпусу 8 км; Старокутське, з адміністративною будівлею в с. Старі Кути, відстань до центрального адміністративного корпусу 8 км.

На площі 24665 га включений у парк без вилучення господарюють п'ять лісництв Кутського Держлісгоспу: Кутське (с. Старі Кути, 9 км від адміністративного корпусу парку), Яблунівське (сmt. Яблунів, 15 км від адміністративного корпусу парку), Березівське (с. Нижній Березів, 25 км від адміністративного корпусу парку), Космацьке (с. Космач, 30 км від адміністративного корпусу парку) та чотири лісництва Косівського РП «Райагроліс»: Великороженське (с. Великий Рожен, 20 км від адміністративного корпусу парку), Кобаківське (с. Кобаки, 10 км від адміністративного корпусу парку), Пістиньське (с. Пістинь, 8 км від адміністративного корпусу парку), Яблунівське (сmt. Яблунів, 15 км від адміністративного корпусу парку). Між усіма лісництвами і адміністративним корпусом парку є добрі дороги з твердим покриттям.

1.2. Функціональне зонування.

Функціональне зонування представлене в «Проекті організації території, охорони, відтворення та рекреаційного використання природних комплексів

Національного природного парку «Гуцульщина», 2008. У звітному році розробляється новий Проект організації території парку «Гуцульщина» в котрому будуть внесені зміни у функціональне зонування відповідно до діючих законодавчих норм.

2. Наукові полігони:

2.1. Постійні пробні площі (ППП).

Упродовж 22-х років на території парку закладено 15 ППП, та 15 постійних пунктів спостережень (ППС) моніторингу лісів.

У 2024 році:

здійснено весняні, літні та осінні геоботанічні описи 14-ти ППП НПП «Гуцульщина»;

зкладено ППП № 15 в урочищі «Терношора» в рідкісному рослинному угрупованні сосни звичайної реліктового походження;

проведено повторне обстеження ППП №2, 9 та камеральна обробка даних на цих ППП.

3. «Абіотичне середовище»:

3.1. Клімат:

1) Тривали систематичні метеоспостереження на метеорологічному посту НПП «Гуцульщина». Абсолютний максимум року +36°C. Абсолютний мінімум року -29°C. Середньорічна температура повітря +10,7°C. Всього за рік випало 706,4 мм опадів. Теплий період почався 1 лютого і тривав до 21 листопада, 294 дні; період вегетації – з 26 березня до 4 листопада, 223дні, період активної вегетації – з 29 березня до 13 жовтня, 198 днів та безморозний період – з 20 квітня до 17 жовтня, 179 днів.

2) Зима 2023-2024 р. почалася, 2 грудня, і тривала до 31 счня, була теплою, з достатнім зволоженням та частими відлигами. Стійкий сніговий покрив утворився в січні і утримувався 19 днів.

Весна розпочалася за календарем 1 лютого і продовжувалася до 18 травня, із аномально теплими лютим та I-II декадами квітня. З достатнім зволоженням у лютому-квітні та посушливим травнем.

Літо настало швидше 19 травня і завершилося 15 вересня, було жарке з достатньою кількістю опадів. Спекотні періоди відмічені в липні та серпні.

Осінь розпочалася 16 вересня і продовжувалася до 21 листопада, була теплою, з декількома періодами «Бабиного літа» та недостатнім зволоженням.

3.2. Гідрологія.

1) Лабораторією екологічного моніторингу проводився аналітичний контроль води основних річок району (5 водозаборів), результати аналізів відправляються до обласного управління екології. Показники якості води по 11 параметрах контролю переважно не перевищували ГДК.

2) Тривала паспортизація джерел території НПП «Гуцульщина». Обстежено і описано 9 джерел на території НПП «Гуцульщина».

3) Біоіндикація.

Здійснено біоіндикаційні дослідження на гідропості № 2. Індекс ТВІ становить 7 балів.

3.3. ГІС.

Тривала робота з поповнення комп'ютерної геоінформаційної бази даних за допомогою програмних забезпечень QGIS, SMART.

В програмному забезпеченні QGIS створено карти.

Підготовлено дані і матеріали та створено карто-схеми в QGIS геотуристичних об'єктів на території НПП «Гуцульщини».

В програмному забезпеченні QGIS створено полігон ПП №15 та обраховано її площу.

4. «Рослинний світ».

4.1. Флора.

Продовжувались дослідження та картування видів судинних, несудинних, нижчих рослин та грибів. Упродовж 2024 року здійснено 46 ботанічних експедицій переважна більшість з яких припало на обстеження постійних пробних площ.

Проведено популяційні дослідження ранньоквітучих видів рослин шафрана Гейфеля, підсніжника білосніжного і білоцвіту весняного.

Здійснено картування ранньоквітучих весняних видів на території НПП «Гуцульщина».

Зроблено розподіл кожного виду флори НПП «Гуцульщина» за національним каталогом екоотопів.

Зібрано 10 гербарних зразків, проморожено 30 зразків рослин

У 2024 році здійснена 53 мікологічні експедиції. Список грибів поповнено на 4 нових види.

За попередніми даними станом на 01.01.2025 р. зареєстровано 2533 види вищих, нижчих рослин та грибів, в тому числі 86 видів рослин і грибів, включені до ЧКУ, 24 до Регіонального червоного списку та 378 видів охороняються міжнародними конвенціями, ратифікованими Україною.

4.2. Рослинність.

Продовжилося вивчення і картування раритетних рослинних угруповань на території НПП.

5. «Тваринний світ».

Інвентаризація хребетних на території НПП «Гуцульщина» практично завершена. Мало вивченими є деякі класи, ряди, групи безхребетних: павуки, комахи, а також безхребетні водойм.

На відміну від минулої зими поточного сезону простежується значне збільшення зграй омелюхів, снігурів. У зв'язку з теплими погодними умовами виявлена рання значна вокальна активність сови довгохвостої у Старокутському, кв. 15, 20, Шешорському кв.1, Косівському кв.20 ПНДВ, синиць, повзика, спів дрозда омелюха, ранній приліт голуба синяка,

Виявлено один новий вид птахів для території національного парку – Креха великого.

Проведено вибірковий облік сов в Старокутському, Косівському та Шешорському ПНДВ.

Здійснено весняні обліки птахів та сов на території без вилучення.

Проведена камеральна обробка щоденників служби державної охорони щодо даних з чисельності копитних на території ПНДВ. Прийнято участь у зимовому обліку копитних тварин на території НПП.

Організовано та проведено понад 20 експедицій на території НПП «Гуцульщина».

Встановлено 3 фотопастки моніторингу тварин на ППП.

Проведено триразову перевірку заселеності 200 штучних гніздівель типу «синичник» для дуплогніздних птахів у Старокутському та Косівському ПНДВ.

Проведено вибірковий облік сов в Старокутському, Косівському та Шешорському ПНДВ

Проведено зимові обліки фауни на території трьох ПНДВ. На вилученій території (7606 га) виявлено: 32 особини оленя благородного, 89 – кабана, 151 – козулі європейської, 34 – зайця, 52 – лисиці, 1 – видра, 2 – kota дикого, 105 – білки звичайної, 37 – куниці, 8 – куріпки, 8 - борсука.

Станом на 01.01.2024 р. список тварин нараховує 2320 видів, в тому числі 106 видів включені до ЧКУ, 117 видів – до Червоної книги Українських Карпат та понад 300 видів тварин парку включені в списки міжнародних конвенцій, ратифікованих Україною.

6. «Збереження рідкісних видів тварин, рослин, біоценозів»:

Продовжувалося картування раритетних видів рослин, оселищ тварин та природних середовищ за допомогою програми SMART. Виявлено і закартовано 93 локалітетів рідкісних рослин, 10 – рідкісних грибів та 37 локалітетів рідкісних видів тварин.

За попередніми даними 64 види рослин, 22 види грибів та 106 видів тварин включені до Червоної книги України. Матеріали систематизуються та узагальнюються.

7. «Календар природи»:

1) На 3-х фенологічних маршрутах та 23-х фенопунктах в різних екотопах Парку велися фенологічні спостереження.

8. Антропогенний вплив.

Складено 1 протокол про адміністративні правопорушення природоохоронного режиму (ст. 91 ЯКУпАП). Матеріали порушень направлено в правоохоронні органи.

2.2. Відомості про виконання установою ПЗФ наукових робіт, що не пов'язані з програмою Літопису природи для установ ПЗФ (назва теми,

замовник/виконавець, стисла характеристика стану виконання робіт, отримані результати)

1. Без державного фінансування тривало виконання тем та програм:

- **Виявлення та дослідження пралісів та старовікових лісів на вилученій території НПП «Гуцульщина».** Встановлення фотопасток для вивчення видового складу фауни.

- **«Ренатуралізація тису ягідного».** Висіяно насіння тису ягідного у парники.

- **«Відтворення рідкісних аборигенних деревно-чагарникових видів рослин в природних екосистемах НПП «Гуцульщина».** Організовано та проведено посадку саджанців сосни кедрової європейської в Космацькому лісництві. Здійснено заходи збереження і досягання насіння сосни кедрової європейської. Проведено польові дослідження.

- **«Ландшафтні комплекси Покутських Карпат: структура, процеси, охорона».** Проведено спостереження за фенологічними явищами та процесами, які відбуваються в природних територіальних комплексах НПП «Гуцульщина», особлива увага спрямована на моніторинг рівня води в річці Рибниця після дощів.

- **«Географічна характеристика флори НПП «Гуцульщина».** Зроблено розподіл кожного виду флори НПП «Гуцульщина» за національним каталогом екоотопів. Здійснено ботанічні експедиції на території парку.

- **«Збереження та відтворення рідкісних видів рослин».** Проведено популяційні дослідження ранньоквітучих видів рослин шафрана Гейфеля, підсніжника білосніжного і білоцвіту весняного.

- **«Дослідження біологічно активних речовин грибів».** Досліджено загальний амінокислотний профіль та вміст білка у плодових тілах п'яти видів дикоростучих грибів.

- **«Збереження та відтворення рідкісних макроміцетів».** Підготовлені агаризовані живильні середовища для пересіву культур рідкісних грибів. Підтримка життєдіяльності культур *Hericium coralloides*, *Grifola frondosa*. Вирощено плодове тіла *Hericium coralloides* в лабораторних умовах

- **«Таксономічна різноманітність і розподіл рослин та грибів в дубових лісах НПП «Гуцульщина»».** Тривали дослідження флори та мікобіоти дібров в осінній період.

- **«Відтворення сови довгохвостої на території НПП «Гуцульщина»».** Проводилися обліки штучних гніздівель сови довгохвостої. Здійснено огляд штучних гніздівель для сов та підготовку на наступний гніздовий сезон.

- **«Збереження генофонду гуцульської породи коней».** Продовжували формування селекційного стада гуцульської породи коней та створення умов для їх розведення. Створено Центр гуцульського коня «Гуцулик» (за сприяння Франкфуртського зоологічного товариства), виготовлені експонати для музею Центру гуцульського коня «Гуцулик» (за сприяння Фонду «Пуца Ромінська», Республіка Польща).

- **«Застосування штучних гніздівель для вивчення дуплогніздних тварин».** Проведено очищення 150 штучних гніздівель типу синичник внесено координати їх розміщення у базу даних, а також вивішено 50 нових синичників у Космацькому лісництві ДП Кутське лісове господарство та проведено їх першу перевірку на предмет заселення сичиком горобцем та сичем волохатим. Здійснено обліки штучних гніздівель дуплогніздних птахів в кількості 200 шт. тричі за квартал та обліки штучних гніздівель совоподібних в кількості 10 шт. Перевірено та підготовлено синичники до настуканого польового сезону.

- **«Збереження об'єктів історико-культурної спадщини Косівщини».** Проведено спостереження та уточнено азимути сходу сонця у день весняного рівнодення на двох календарних святилищах. Проведено чотири експедиції до давніх мегалітичних святилищ. Уточнено наявність і збереженість давніх артефактів та петрогліфів. Напередодні літнього сонцестояння відбулася експедиція науковців Парку на найвищу вершину Косівщини г. Грегит (1472 м).. Досліджено орієнтовний термін створення археоастрономічних обсерваторій на г. Стіжок, Грегит, Лисина Космацька. Тривало доопрацювання матеріалів до другого розширеного і доповненого видання книги «Древні скельні святилища та топоніміка Косівщини».

2. Участь в Міжнародних проєктах:

«Збереження Карпатських пралісів». **«Підтримка природно-заповідних територій в Україні», «Українська Карпатська програма».** В рамках програми «Збереження Карпатських пралісів» «Розвиток моніторингу біорізноманіття в природоохоронних територіях Карпатського регіону» на території НПП «Гуцульщина» проводився контроль фотопасток та виявлення стаціонарного розподілу копитних тварин, завдяки чому встановлено місця зимового зосередження сарни європейської, свині лісової та оленя шляхетного. Встановлення та перевірка фотопасток з метою спостережень «Зимовий моніторинг хижих ссавців 2024». Знято фотопастки у квітні.

- Встановлено фотопастки по програмі моніторингу біорізноманіття «Літній моніторинг копитних тварин».

- Проведена робота у системі Smart, картування видів ЧКУ, угруповань ЗКУ.

Тривала реалізація міжнародного проєкту **«Україна: Національний природний парк «Гуцульщина» – екологічна освіта з акцентом на місцеві культурні ресурси»** у співпраці із Фондом «Пуца Ромінська», Ландшафтним парком «Пуца Ромінська» в рамках програми «Ми підтримуємо Україну - осінній набір 2023» за фінансування Фонду «Освіта для демократії» та Польсько-Американської Фундації Свободи. В рамках проєкту проведені заняття для учнів місцевих шкіл та студентів ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Здійснена фінальна звітність за результатами проєкту.

Тривала реалізація міжнародного проєкту **«Україна: національні природні парки, доступні для людей з обмеженими можливостями»** який реалізується у співпраці із Park Krajobrazowy Puszczy Romińskiej (Ландшафтний парк «Пуца Ромінська», Республіка Польща) та співфінансується Польсько-Американським Фондом Свободи в рамках програми RITA – «Зміни в регіоні», яку реалізує Фонд «Освіта для демократії». В рамках проєкту: облаштована

вбиральня, доступна для осіб з інвалідністю у Маєтку Святого Миколая НПП «Гуцульщина», проведена міжнародна конференція «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» на базі НПП «Гуцульщина» за участю закордонних партнерів, представників Міндовкілля, нацпарків Карпатського регіону, представників місцевої влади, управління соціального захисту населення, осіб з інвалідністю та людей, які виховують дітей з інвалідністю чи опікуються дітьми з інвалідністю, фахівців з питань роботи з особами з інвалідністю. В рамках проекту відбувся робочий візит представників Міндовкілля та трьох національних парків у Республіку Польща. Тривала підготовка методичних рекомендацій та створення екостежки для осіб з інвалідністю у Маєтку Святого Миколая НПП «Гуцульщина».

В рамках міжнародної Української Карпатської програми тривала робота над Проектом організації території НПП «Гуцульщина». Здійснено підготовка списків флори, фауни та грибів для Проекту організації НПП «Гуцульщина». Підготовка інформації по Проекту організації території НПП «Гуцульщина» (у співпраці із ФЗТ). Проведено аналіз та перевірку зонування для нового Проекту організації території. Опрацювання фінальної версії «Додатку 3 до Договору про розробку та безоплатну передачу проекту організації території (ПОТ)» на вимогу ФЗТ.

2.3. Відомості про виконання на території ПЗФ наукових робіт іншими установами/організаціями (замовник/виконавець, стислий зміст і результати досліджень).

У 2024 році виконувалися науково – дослідні роботи відповідно до договорів про творчу співпрацю із:

- Прикарпатською державною с.-г. дослідною станцією ІСГКР УААН;
- Інститутом ботаніки НАН України ім. М.Холодного;
- Львівським національним університетом ім. І.Франка;
- Київським національним університетом ім. Т. Шевченка;
- Національним лісотехнічним університетом України (НЛТУ);
- Інститутом зоології ім. І. Шмальгаузена НАН України;
- Українським товариством охорони птахів (представник Bird Life International в Україні).
- Франкфуртським зоологічним товариством.
- Чернівецьким національним університетом ім. Ю. Федьковича.
- Чорнобильським радіаційно-екологічним біосферним заповідником.
- Ландшафтним парком «Пуца Ромінська».
- Косівським фаховим коледжем прикладного та декоративного мистецтва.

2.4. Відомості про видання наукових робіт

2.4.1. Здано до друку монографій, збірників, посібників, методик, наукових статей, тез тощо (перелік, джерело опублікування).

У 2024 році науковцями Національного природного парку «Гуцульщина» підготовлено та здано до друку 36 наукових публікацій,

1. Височин М.О., Корнієнко Т.М., Юзик Д.І., Башта А.-Т.В., Погрібний О.О., Лазарович Р.В., Гіга Є.М. Данні акустичного моніторингу фонових видів птахів в Українських Карпатах за 2024 рік.

2. Гавриленко В.С., Старовойтова Т.В. Сиваський під як перспективна територія для збереження рідкісної та звичайної орнітофауни Північного Присивашся // Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практична конференція «Сучасні проблеми біології, екології та хімії», 25-27 квітня 2024 року на базі Запорізького національного університету.

3. Гавриленко В.С., Погрібний О.О. Нові види в фауні хребетних національного природного парку "Гуцульщина". Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова" Т. 26.

4. Глодова Л. М. Цілюща вода «Іванової криниці // Збірник матеріалів науково-практичної конференції з нагоди 25-річчя НПП «Сколівські Бескиди» «Ліси природно-заповідних територій в умовах глобальних змін» (НПП «Сколівські Бескиди, 05.08.2024), 2024. С. 49-53.

5. Гостюк З.В. «Національний природний парк «Гуцульщина» в системі фізико-географічного районування Українських Карпат» // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024), Вінниця ТОВ «Нілан ЛТД», 2024. С. 8 – 11.

6. Гостюк З.В. Можливості геотуризму в НПП «Гуцульщина» та його околицях. Адаптивний менеджмент ландшафту в умовах світового (без-) порядку: матеріали міжнар. наук. конфер. м. Львів, 25-28 верес.2024 р. ЛНУ Івана Франка, 2024. С. 189 – 194.

7. Держипільський Л. М. «Перспективи використання скельних сакральних комплексів НПП «Гуцульщина» для рекреації і туризму» // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024), Вінниця ТОВ «Нілан ЛТД», 2024. С. 131 – 136.

8. Держипільський Л.М. Загадкові назви Чорногори // Журнал «Зелені Карпати».

9. Держипільський Л.М. «Використання об'єктів мегалітичної культури в екоосвітній та рекреаційній діяльності» та круглому столі у Карпатському КБЗ «Еколого-правові, науково-освітні та транскордонні аспекти впровадження Карпатської конвенції та Протоколів до неї» // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Збереження, відтворення та раціональне виокористання природних ресурсів об'єктів ПЗФ (Кринос-Галич, 9 серпня, 2024), Галич, 2024. С.

10. Держипільський Л.М. «Охорона та збереження об'єктів мегалітичної культури, важливих чинників сталого туризму» // Матеріали круглого столу «Еколого-правові, науково-освітні та транскордонні аспекти впровадження Карпатської конвенції та Протоколів до неї», м. Рахів, Карпатський КБЗ.

11. Досвід утримання колекцій голонасінних рослин в Україні: напрацювання, складнощі, перспективи / відп. ред.: Н. С. Бойко. – Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2023. – 368 с. Авторський колектив: Альохін О.О., Антосяк Т.М., Артюх-Савлущинська І.Ю., Бабарика В.Г., Білик О.М., Блюсюк Н.Л., Богомолова М.М., Бойко Л.І., Бойко Н.С., Вербицький В.В., Вериківський Л.А., Виклюк М.І., Глухова С.А., Гнатюк А.М., Гордзієвська Л.П., Грабовий В.М., Григоренко А.В., Григор'єва В.Г., Данилович І.Є., Деревенко Т.О., Дзиба А.А., Дзюбаненко А.С., Діденко С.Я., Дойко Н.М., Домницька І.Л., Дорошенко Ю.В., Драган Г.І., Драган Н.В., Жила А.І., Заячук В.Я., Іванова І.Ю., Кабар А.М., Казімірова Л.П., Калашнікова Л.В., Касьяненко В.М., Кендзьора Н.З., Киселюк О.І., Клименко Ю.О., Козурак А.В., Колодяженська Т.І., Коляда Л.Б., Копинець Н.І., Копор З.Г., Красовський В.В., Кривдюк Л.М., Кушнір Н.В., Лось С.А., Луцишин Н.В., Макаренко Н.В., Мамчур Т.В., Матяшук Р.К., Мельник Т.І., Михайлецька І.В., Михайлик С.М., Мордатенко І.Л., Неграш Ю.М., Омелянська Л.П., Панасенко Р.С., Пилипчук В.Ф., Підтикана Г.В., Плотнікова О.М., Погрібний О.О., Познякова С.І., Полупан О.В. Похильченко О.П., Прокопук Ю.С., Рак О.О., Різничук Н.І., Рубан У.І., Самодай В.П., Силенко О.В., Сікура А.Й., Сіщук М.М., Слободенюк Н.О., Слюсар С.І., Спрягайло О.В., Сушинська Н.І., Тарабун М.О., Терещенко Л.І., Тисячний О.П., Федько Р.М., Халимон О.В., Харченко Ю.В., Хомовий М.М., Цуняк А.М., Шаряк С.С., Шевченко Я.С., Шиндер О.І., Шлончак Г.А., Шлончак В.Г., Щербина М.О., Юхименко Ю.С., Яворська О.Г., Якобчук О.М., Яремчук Ю.Д., Яцкевич А.Ю.

12. Пасайлюк М.В., Пліхтяк Л.М. Макроміцети Національного природного парку «Гуцульщина» та їх антибактеріальні властивості. // Нотатки сучасної біології, 2023, № 2. С. 5 – 10.

13. Пасайлюк М.В., Сухомлин М.М., Пліхтяк Л.М., Рогожук М.І. Міжнародний досвід охорони мікобіоти. Notes in Current Biology, 1(7), 2024. С. 29 – 34.

14. Пасайлюк М.В., Пліхтяк Л.М. Охорона та збереження біорізноманіття: in situ, ex situ, re situ методи // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024), Вінниця ТОВ «Нілан ЛТД», 2024. С. 78 – 81.

15. Пасайлюк М.В. Стимуляція плодоношення *Hericium coralloides* в культурі // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Збереження, відтворення та раціональне використання природних ресурсів об'єктів ПЗФ» (Крилос-Галич, 9 серпня 2024 р). Галич, 2024. С. 152 – 155.

16. Пасайлюк М.В. Методика re-situ: реалії та перспективи. Ліси природно-заповідних територій в умовах глобальних змін: матеріали міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 25-ї річниці національного природного парку «Сколівські Бескиди» (Сколе Львів, 5 липня 2024 року). Сколе, 2024. С. 191 – 193.

17. Пасайлюк М.В., Сухомлин М.М. 2024. Вирощування *Hericium coralloides*. Біологічні системи. Т. 16. Вип. 2. С. 1 – 3.

18. Sukhomlyn M.M., Pasailiuk M.V., Fontana N.M. New records of a rare fungus *Tricholoma focale* (Agaricales) in Ukraine Ukrainian Botanical Journal. 2024. 81 (6). 424 – 432.

19. Погрібний О.О., Погрібна Л.С., Лосюк В.П., Особливості росту кипарисовика горіхоплідного (*Chamaecyparis pisipera*) в умовах Прикарпаття. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024), Вінниця ТОВ «Нілан ЛТД», 2024. С. 85 – 89.

20. Погрібна Л., Погрібний О., Заячук В., Мандзюк Р. Особливості росту туї велетенської (складчастої) *Thuja plicata* D. Don (*T. Gigantea* Nutt.) в умовах Прикарпаття. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Збереження, відтворення та раціональне виокористання природних ресурсів об'єктів ПЗФ (Крилос-Галич, 9 серпня, 2024), Галич, 2024. С. 157 – 163.

21. Погрібна Л.С., Погрібний О.О., Чернявський М.В. Причини всихання ялиці білої *Abies alba* L. В НПП «Гуцульщина». Збірник наукових праць Міжнародної Карпатської школи (зимова сесія 21-25 лютого 2024 року), м. Косів, 2024. С. 184 – 188.

22. Погрібний О.О., Лосюк В.П., Погрібна Л.С., Гостюк З.В. Похідні деревостани дуба червоного: особливості їх росту та наукові підходи переформування в умовах Прикарпаття. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Об'єкти природно-заповідного фонду України: сучасний стан та шляхи забезпечення ефективної їх діяльності» (27–28 червня (1 жовтня) 2024 рік). м. Київ, 2024. С. 128 – 133. <https://doi.org/10.61584/1-10-2024-27>

23. Погрібний О.О., Погрібна Л.С., Заячук В.Я. Особливості ходу росту ялівця віргінського (*Juniperus virginiana* L.) в умовах Прикарпаття. Міжнародна науково-практична конференція «Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем» (23-25 жовтня 2024 р.). м. Львів, 2024. <https://doi.org/10.36930/conf150.1.19>

24. Погрібний О.О., Погрібна Л.С. Особливості росту робінії псевдоакації (*Robinia pseudoacacia*) в умовах Прикарпаття. Євроінтеграція екологічної політики України. Матеріали Шостої Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Електронні текстові дані (1 файл : 14,7 МБ). – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2024. С. 430 – 434.

25. Погрібний О.О., Погрібна Л.С. Особливості росту туї західної ф. золотиста (*Thuja occidentalis* f. *aurea*) в умовах Покутських Карпат. Національні парки в збереженні природної та історико-культурної спадщини – досягнення та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 25-ї річниці створення Ужанського національного природного парку. Ужок, 2024. С. 153 – 157.

26. Савченко С.А., Погрібний О.О., Гулевець В.В. Оцінка рубок лісу на території Верховинського лісового господарства за період 2018-2024 років шляхом дистанційного зондування для оцінки лісокористування. Екологічна

безпека в умовах війни. Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (21 листопада 2024 року). м. Львів, 2024. С. 81 – 83.

27. Томич М. В., Лосюк В. П., Погрібний О.О. Рідкісні рослинні угруповання НПП "Гуцульщина". Науковий вісник НЛТУ України. Т. 34. №8, 2024. С. 40-52.

28. Томич М.В. Біоморфологічні особливості аборигенної фракції флори НПП «Гуцульщина» // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024), Вінниця ТОВ «Нілан ЛТД», 2024. С. 101 – 105.

29. Томич М. В. «Регіонально рідкісні види рослин Івано-Франківщини на території НПП «Гуцульщина»// Збірник матеріалів III Зимових читань в Національному природному парку «Синьогора» з нагоди 15-річчя парку «Пріоритетні напрямки охорони природи в умовах довготривалої війни» (12-13 грудня 2024 року), Синьогора, 2024. С.

30. Фокшей С.І., Гостюк З.В. Рідкісні види грибів у заповідному урочищі Каменистий (Національний Природний Парк «Гуцульщина») // Екологічні науки № 1(52), Том 2, 2024. С. 89 – 93. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2024.eco.1-52.2.17>

31. Фокшей С.І., Гелюта В.П. Рідкісні та нові для Українських Карпат види макроміцетів, заєстровані на території заповідного урочища Каменистий (НПП «Гуцульщина») *Ukrainian Botanical Journal*. 2024. 81(5): 355– 365. [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj81.05.355>

32. Фокшей С. Нові знахідки макроміцетів на території Косівського району у 2023 році // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Збереження, відтворення та раціональне виокористання природних ресурсів об'єктів ПЗФ (Крилос-Галич, 9 серпня, 2024), Галич, 2024. С. 188 – 192.

33. Фокшей С.І. Екологічні особливості макроміцетів заповідного урочища Каменистий (Національний природний парк «Гуцульщина») // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні аспекти наукових досліджень на об'єктах і територіях природно-заповідного фонду» (с. Чечельник 15-16 серпня 2024), Вінниця ТОВ «Нілан ЛТД», 2024. С. 105 – 109.

34. Фокшей С.І. Характеристика клімату весняного періоду на території НПП «Гуцульщина» // Збірник матеріалів Міжнародної Карпатської школи - 2024 «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (23 лютого 2024 р., Косів), 2024. С. 197 – 200.

35. Фокшей С.І. Таксономічна структура царства Fungi заповідного урочища Каменистий (Національний природний парк «Гуцульщина») // *News Biosphere Reserve "Askania Nova"*

36. Чернявський М.В., Погрібний О.О. Дотримання екологічних вимог до ведення лісового господарства. Міжнародна науково-практична конференція «Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем» (23-25 жовтня 2024 р.). м. Львів, 2024. <https://doi.org/10.36930/conf150.1.10>

2.4.3. Відомості про працівника наукового відділу, який опублікував найбільшу кількість робіт (ПІБ, посада, науковий ступінь, стаж наукової роботи тощо).
Погрібний О.О. – 13 публікацій (начальник науково-дослідного відділу, 15 р.);

2.5. Відомості про розроблені природоохоронні рекомендації та рекомендації щодо збереження історико-культурних цінностей.

2.6. Інформація про проведені навчання, семінари, обмін досвідом працівників ПЗФ з іншими установами, підприємствами та організаціями.

На базі НПП «Гуцульщина» в 2024 році відбулися наступні семінари, з'їзди, конференції:

- проведено робочі зустрічі «Розробка проекту організації території Національного природного парку «Гуцульщина» із зацікавленими сторонами яку організував національний природний парк «Гуцульщина» за підтримки Support to Nature Protected Areas in Ukraine та Франкфуртське зоологічне товариство в Україні / FZS Ukraine.

- семінар «Фенологічні спостереження на території парку» для працівників трьох ПНДВ;

- конференція «Покращення доступності заповідних територій для людей з обмеженими фізичними можливостями» в рамках Міжнародного проекту «Україна: національні парки доступні для людей з обмеженими можливостями» (27.06.24, м. Косів)

2.7. Формування фондів наукових матеріалів (поповнення гербарних і колекційних матеріалів, фонотек, ценотек тощо):

- гербарій судинних рослин поповнено на 10 видів і 10 гербарних листів;
- оновлено колекцію мокрих препаратів макроміцетів на 12 видів;
- колекцію порід та мінералів на 20 екземплярів;
- тривало створення комп'ютерної інформаційної бази даних;
- фототека поповнена на 10016 фотографій (птахи, плазуни, рідкісні рослини, ландшафти, гриби).

3. Відомості про здійснені науково-технічні заходи.

3.1. Наявність і характеристика діяльності стаціонарів, метеостанцій, гідропостів, станцій фонового моніторингу тощо.

Біля адмінкорпусу встановлена метеостанція, з допомогою якої проводяться систематичні метеорологічні спостереження, на р. Рибниці є 4 гідропости, де ведуться систематичні біоіндикаційні дослідження.

3.2. Характеристика наукових полігонів, постійних пробних площ.

У 2024 році здійснювалися систематичні спостереження на:

- 1) п'яти ППП еталонних насаджень (в діброві, бучині, смеречині і буковій яличині), чотири ППП в рідкісних угрупованнях (смереково-сосновокедровому, ацидофільно скельнодубовому угрупованнях, бучині барвінковій та бучині цибулевій, букові ліси з домінування в травостой листовика сколопендрового) та одній ППП в похідному деревостані за участю смереки європейської;
- 2) 3-х орнітологічних маршрутах;
- 3) 23-х фенопунктах;
- 4) Підбрано та закладено ППП № 15 в рідкісному деревостані сосни звичайної реліктового походження в ур. «Терношора», квартал 20 Яворівського лісництва РП «Райагроліс». Описано характеристики деревостану на ППП. Повторно обстежені ППП № 2 та 9.
- 5) Проведено весняні, літні та осінні геоботанічні і мікологічні описи на 14-ти ППП.

Відомості про здійснені природоохоронні заходи на території установи ПЗУ, інших територіях та об'єктах природно-заповідного фонду за участі працівників ПЗУ.

У 2024 році облаштовано 5 годівниць, 10 солонців, заготовлено 650 шт. кормових віників, 700 кг сіна, створено кормове поле – 0,01 га, збудовано 10 пог. м перепадів та проведено 52 рейди.

4.1. Заходи з охорони, збереження та відтворення рідкісних і зникаючих видів грибів, рослин і тварин, рослинних угруповань та природних середовищ (оселищ), відновлювальні заходи, заходи боротьби з шкідливими чужорідними видами флори і фауни.

Виконуються:

- програма «Ренатуралізація тису ягідного»;
- плани дій і програма «Збереження та відтворення рідкісних макроміцетів»;
- програма «Відтворення рідкісних аборигенних деревно-чагарникових видів рослин в природних екосистемах НПП «Гуцульщина»»;
- програма «Відтворення сови довгохвостой»;
- програма «Збереження генофонду гуцульської породи коней»;
- програма «Збереження історико-культурної спадщини Гуцульщини».

Розробляються заходи боротьби з шкідливими чужорідними видами флори;

4.2. Робота в розсадниках, розплідниках, центрах відтворення та реабілітації диких тварин.

Здійснювався догляд за:

- лісовими культурами – 7,2 га,
- лісовими шкільками – 1,414 га.

Закладено лісових шкілок на площі 0,05 га, укорінено 10 тисяч деревних порід, проведено ввід недостаючих порід на 2,3 га та доповнення лісових культур на 0,5 га, підпологових лісових культур на 0,1 га, заготовлено 10 кг насіння різних порід і видів.

В рамках реалізації екологічної ініціативи Президента України «Зелена країна» в 2024 р. висаджено 900 шт. дерев.

5.1. Відомості про працівників ПЗУ, що відповідальні за міжнародне співробітництво: підрозділ ПЗУ, рік і назва закінченого вищого навчального закладу, спеціальність, стаж роботи у науковій сфері та в ПЗУ, знання іноземних мов.

Стефурак Юрій Петрович: директор, Курський с.-г. інститут ім. проф. І.І. Іванова, 1987, к.б.н., старший науковий співробітник, 30/21 р., англійська, польська.

Пасайлюк Марія Василівна: заступник директора з наукової роботи, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2005, к. б. н., старший дослідник, 15/ 10 р., англійська.

Погрібний Олег Олегович: начальник науково-дослідного відділу, Національний лісотехнічний університет України, 2009, к. с.-г. н., 12/9 р., англійська.

Бовсуновський Євген Олексійович, старший науковий співробітник, Національний авіаційний університет, 2001, к.т.н., доцент, 20/0р., англійська.

5.2. Участь ПЗУ у міжнародних програмах, грантах, проєктах (їх назви та учасники, стан виконання, результати).

Міжнародний проєкт «Збереження Карпатських пралісів»

Учасники:

Кандидат біологічних наук, с.н.с., Стефурак Юрій Петрович, НПП «Гуцульщина»

Кандидат біологічних наук, с.д., Пасайлюк Марія Василівна, НПП «Гуцульщина»

Кандидат сільськогосподарських наук Погрібний Олег Олегович, НПП «Гуцульщина»

Кандидат біологічних наук Держипільський Любомир Михайлович, НПП «Гуцульщина»

Кандидат біологічних наук Томич Марія Василівна, НПП «Гуцульщина»

Кандидат сільськогосподарських наук Лосюк Василь Петрович, НПП «Гуцульщина»

Кандидат географічних наук Гостюк Зоряна Володимирівна, НПП «Гуцульщина»

Кандидат технічних наук Бовсуновський Євген Олексійович, НПП «Гуцульщина»

Магістр Фокшей Стелла Ігорівна, НПП «Гуцульщина».

6. Інформація про надані платні послуги, що пов'язані з науково-дослідницькою діяльністю з охорони, відтворення та раціонального використання природних ресурсів, проведення експертиз та лабораторних аналізів (назва послуг, отримані кошти за окремі послуги), відповідно до Переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами України від 28 грудня 2000 року № 1913 (зі змінами)

У 2024 році надавалися платні послуги: «Аналіз та погодження наукового обґрунтування щодо отримання лімітів на використання природних ресурсів для всіх видів рубок, крім суцільно-санітарних»; «Аналіз та погодження наукового обґрунтування щодо отримання лімітів на використання природних ресурсів. Побічні лісові користування. Для недеревних ресурсів лісу (збір ягід, грибів, крім видів Червоної книги України)»; «Аналіз та погодження наукового обґрунтування щодо отримання лімітів на використання природних ресурсів. Заготівля лікарської сировини»; «Аналіз та погодження наукового обґрунтування щодо отримання лімітів на використання природних ресурсів шляхом випасання худоби і заготівля сіна.»; «Аналіз та погодження наукового обґрунтування щодо отримання лімітів на вилучення в наукових цілях ресурсів рослинного світу, в т.ч. грибів (за винятком видів, що занесені до Червоної книги України), в т.ч. для формування колекцій, поповнення гербарних фондів та ін.»; «Аналіз та погодження наукового обґрунтування щодо отримання лімітів на вилучення в наукових цілях ресурсів тваринного світу (за винятком видів, що занесені до Червоної книги України), в т.ч. для формування колекцій, поповнення наукових фондів та ін.

Загалом надано 19 послуг на суму 35 475 грн. (з ПДВ).

7. Пропозиції щодо вдосконалення наукової діяльності ПЗУ, поліпшення охорони, збереження та відтворення рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин, рослинних угруповань та природних середовищ (оселищ), відновлення порушених екосистем, боротьби із шкідливими чужорідними видами флори і фауни, використання бережливих методик та методів наукових досліджень тощо.

- З метою збереження аборигенної породи гуцульського коня, розвитку туризму, надання послуг з оздоровчої їзди, створений окремий штатний підрозділ НПП «Гуцульщина» «Центр гуцульського коня «Гуцулик». Відповідна активність буде впроваджуватися співробітниками цього підрозділу.

- З метою збереження і відтворення рідкісних видів макроміцетів (грибів) необхідно доукомплектувати мікологічну лабораторію реактивами та посудом. В перспективі на базі НПП «Гуцульщина», спільно з науковими установами, створити «Перший Всеукраїнський центр репродукції грибів», що реалізовував б такі завдання: а) отримання чистих культур місцевих популяцій рідкісних видів грибів; б) нарощування посівного міцелію для здійснення природоохоронних відтворювальних заходів в природних біоценозах установами ПЗФ Карпатського регіону; в) нарощування посівного міцелію рідкісних, лікувальних, їстівних а відтак комерційно перспективних видів грибів на спеціальних субстратах; г)

співпраця із громадами краю для налагодження комерційного грибництва, створення нових робочих місць, покращення зайнятості та оздоровлення. Результат – зниження загрози зникнення рідкісних видів грибів.

- З метою вирощування репродукційного матеріалу рідкісних видів рослин (тис ягідний, сосна кедрова європейська, берека, родіола рожева, тирличі жовтий та крапчастий, види родини зозулинцевих тощо) а також цінних видів лікарських рослин, ягідників створити науково-виробничу базу (теплиці, шкільки, добрива, система краплинного зрошення, штучний туман, мікроклональне розмноження тощо) для забезпечення відтворювальних заходів, а також для забезпечення мешканців краю посадматеріалом з метою стимулювання розвитку лікарського рослинництва та ягідництва, створення нових робочих місць, виробництва необхідної кількості лікарської і ягідної сировини, зменшення антропогенного тиску на природні екосистеми.

- З метою покращення кліматичних та гідрологічних досліджень необхідно придбати та встановити в різних кліматичних зонах парку три стаціонарні цифрові метеостанції, 7 переносних міністанцій та обладнати на р. Рибниці типовий гідропост.

- Доукомплектувати лабораторію екологічного моніторингу сучасним аналітичним обладнанням і приладами для визначення важких металів, радіонуклідів, мікроелементів в ґрунтах, водах, біологічних об'єктах тощо.

- Облаштувати лабораторію екологічного моніторингу обладнанням і приладами для покращення ведення біоіндикаційних досліджень.

- З метою охорони, збереження і пропаганди історико – культурної спадщини, численних археологічних пам'яток і об'єктів мегалітичної культури провести їх опис та паспортизацію. Створити Музей «Збереження історико – культурної спадщини Гуцульщини».

- З метою удосконалення лісівничо-екологічних досліджень основних біоценозів парку – лісових екосистем укомплектувати працівників науково-дослідного відділу сучасним науково-дослідним обладнанням, а саме комплектом приладів технології FieldMap, сучасними мірними вилками та бусоллю мікрореєстраторами кліматичних показників та освітленості, забезпечення наукового відділу автомобілем з підвищеною прохідністю для максимального охоплення всіма науковими дослідженнями досить розкиданої та великої території НПП «Гуцульщина».

- З метою удосконалення моніторингу фауни, обліку чисельності мисливських тварин доукомплектувати науковий відділ, планшетами, мікробіокулярною лупою, біноклями тощо.